

List 1.

Izhaja vsak drugi in zadnji četrtek meseca. Velja za naročnike „Soče“ za vse leto 2 gold. za pol leta 1 gold., za vse druge 3 gold. za vse leto, 1 gold. 60 kr. za pol leta.

Tečaj 1. 1875.

Prijateljem kmetijstva.

„Naloga kmetijstva je ta, da pomaga na čelu vseh drugih človeških dejanj blagostanje posameznih ljudstev in obstanek celih držav zagotavlja, da spreminja deželo, v kateri se goji, tako rekoč v vrt božji, da prevstvarja ljudi, kateri se z njim pečajo, v krepke, splošno koristne člane človeške družbe. Kmetijstvo je skoro da edino nepogrešljivo človeško opravilo, torej podlaga obstanku človeške družbe in vseh njenih naprav. “Kder se kmetijstvo ne spoštuje, marljivo ne goji, tam nij ničesar več, kar bi vtegnilo k življenji mikati in je više posvečevati.“ Tako se izrazuje izmed slovečih avstrijskih kmetovalcev eden naj slavnjših: Dr. Wilhelm plemeniti Hamm.

Ako bi se bil kdo pred ne ravno dostimi leti drznil važnost kmetijstva enako poudarjati, zasmehevan in zaničevan bi bil; kajti komu nij znano, da so imeli skoro do najnovejše dobe kmetijstvo ne za prvo, mariveč za poslednje človeško opravilo, da so šteli kmetijski stan takorekoč le bolj za sužnjega drugim stanovom, kakor pa za to, kar je v resnici, — za neobhodno podlago, ob enem pa tudi pokrovitelja vsemu.

Toda, hvala Bogu, za kmetijstvo prežalostna doba je minula, predrugačene razmere mezi rodovito zemljo in prebivalstvom so jo k poginu prisilile, ter nastopu nove veselejše dobe dosti pripomogle. Dandanes nihče več ne dvomi o resnici Hamm-ove izjave, marveč cel misleči svet priznava soglasno, da je kmetijstvo živelj vseh drugih človeških opravil, da stoji v resnici na čelu vsemu dejanju in nehanju—sveta, in še nikdar nijso drugi rekmetujoči stanovi v svojih stiskah s tolikim zaupanjem pomoči pričakovali od kmetijskega, kakor dan danes. Žalostno, čez vse žalostno bi, se ve, da bilo, ako

bi zavzimalo kmetijstvo v današnji dobi le zaradi tega med drugimi stanovi vzvišeno stopinjo, ker mu je vzrasla vsled mnogo predrugačenih socijalnih razmer večja, da največja naloga, pri tem pa da bi je drugi stanovi in vlade izdatno ne podpirale, da bi tudi mogla srečno dovršiti to nalogo, od katere zavisi vsestranski napredek. Nu, kar se pa tega tiče, moremo z veseljem priznati, da uže nekatera leta, posebno pa v zdajšnjem času, vsi stanovi in vse vlade napredek kmetijstva tako pospešujejo, kakor še nikdar popred. Vladne in nevladne kmetijske družbe, ugodno postavodajstvo, časnikarstvo, sploh kmetijska književnost, trgovstvo, obrtnija, vse sodeluje v namen kmetijskega napredka in to z naj lepšimi uspehi. Dosledno vsemu temu, o čemur si v žalostni prešli dobi kmetijstva nihče še sanjati nij mogel, vidimo pa tudi v resnici, da kmetijstvo sploh z velikanskimi koraki napreduje, da je v nekaterih državah ali vsaj deželah gledè obilnosti in dobrote pridelkov uže na kaj visoko stopinjo popolnosti dospelo.

Toda kakor ima vsaka stvar na svetu svoje izjeme, tako jih nahajamo tudi v kmetijskem napredovanji. Cele dežele, ali vsaj lepi veliki deli kmetujočega prebivalstva posameznih dežel, čepè še na prvotni stopinji, skoro da ravno tam, kder so stali pred sto in več leti. Njim nij še znana pot napredka; brez vsega pravega načrta, in ta je podlaga napredku, tavajo po temi naprej, borijo se z revo in grabijo slepo po pripomočkih zdaj tu, zdaj tam, pa brez pravega izdatnega uspeha.

Naše cesarstvo, Avstrija, je uže od nekdanj kmetijska država v pravem pomenu besede, v nji je kmetijstvo merodajno v vsakem oziru. Pri vsem tem pa je stokalo naše kmetijstvo stotine let v največji zanemarjenosti in nje nemilih nasledkih. — A prisijalo je tudi

njemu prijazno solnce napredka in učinek njegov na avstrijsko kmetijstvo je deloma sijajen, velikanski, deloma pa žalibog prav temen, majhen, da, deloma tudi nepomenljiv, čisto ničev. Da je temu tako, kriva so gotovo njena kaj različna razmerja podnebja, površja zemlje, in pa tudi lepo število po jeziku različnih večih ali manjših narodov. Istina je, da ima podnebje na človeka, posebno na kmetovalca, kaj čuden upliv. Čim neugodnejše je podnebje eni ali drugi kmetijski stroki, tem več pozornost ji naklanja kmetovalec, tem marljivejše dela v nji skušnje, kajti k temu ga podnebje tako rekoč sili.

Kder je ponebje ugodno, prav ugodno, tam je marljivost, tam so poskušnje skoro odveč; naravni nasledek tega je pa, da postanejo kmetovalci pri takih razmerah malomarni. Kaj, čuda tedaj ako je severnejši kmetovalec južnejšemu v marsičem lahko izgleden? — Na lepo ravnem svetu je veliko lažje kmetovati, kakor pa v hribatem; kajti izkoristiti se dà na njem različno orodje, stroji i. t. d. Naglejšemu napredovanju so tukaj celò tla ugodnejša.—

Dva človeka zamoreta več kakor eden; velik narod se lahko v vsem, toraj tudi v kmetijstvu, samostalno razvija, posebno če je sam svoj gospodar v vsakem obziru; majhen mu mora zaostajati, zlasti ako nij popolnoma gospodar na lastni zemlji, ako ga ptuj drugi narod iz posebnih razlogov v napredku tlači, v obstanku nalašč slabi. Kako so navedeni trije faktorji,—katerih upliv na splošno napredovanje v kmetijstvu smo le mimogrede z malimi besedami pojasniti skusili—napredek v vseh posameznih deželah naše države bolj ali manj zavirali ali pa pospeševali, kako se to dandanes še godi, to natanjko razlagati, nij in ne more biti danes naš namen; zadostuje naj nam resnica, prežalostna resnica, da so ravno v deželah slovenskih na razvoj kmetijstva, na njegovo napredovanje eden manj drugi bolj, gotovo tako nemilo uplivali, da stojé—toda ne vse enako—še na nizki, skoro najnižji stopinji. To resnico spoznava, se ve, da le tisti, kateremu je kmetijsko stanje drugih dežel dobro znano, kateremu nij kmetijska statistika deveta briga.

Glede podnebja slovenskih dežel moramo priznati, da nij ravno povsod tako, kakoršno bi si dotični kmetovalec želel, vendar je to zelo po celem svetu slučajno; in reči se sme, da je v obče podnebje slovenskih dežel—kmetijstvu, torej tudi njegovemu napredku, ugodno. Površje naše zemlje je v vse drugačnem razmerju s kmetijskim napredkom, kakor podnebje. Sploh pripada nje veči del ne ravnemu ampak hribatemu, goratemu svétu, kateri je kmetijstvu veliko manj ugoden, kakor pa gojzdnarstvu, in vsled tega so tudi skoro vsa naša velika posestva, grajščine, z malo izjemo, le bolj gozdarska. Velika posestva, grajščine, so pa ravno tista, katera so še po vseh deželah, v katerih stoji splošno kmetijstvo uže na visoki stopinji,—na primer na Českem, Ogerskem i. t. d.—napredku prva roko podala, ter tako manjšim posestnikom izgled dala, jih spodbudila.

Kmetijskih grajščin nahajamo na Slovenskem le malo, pa še te so, kar se umnega kmetovanja tiče, s prav malimi izjemami v napredku onim družih dežel zelo zaostale; veči del se razlikujejo njih gospodarstva le po velikosti posestvenega obsežka od onih manjših posestnikov in kmetov, ne pa po umnem oskrbovanju. V dostih krajih je gospodarstvo velikih posestev še celo vsemu napredku protivno vredjeno, kar nam posebno jasno kaže slovenski jug, kder je še srednjeveško kolonstvo žalibog dobro vkoreninjeno.

Ako smo tukaj velikim posestvom, grajščinam, iz stališča opazovanja kmetijskega napredka nekoliko hvale zapeli, nečemo s tem nikakor reči, da si želimo na Slovenskem obilnejše število kmetijskih grajščin; tega nikakor ne! mariveč smo iz družega stališča—katerega nam ne treba danes omenjati—odločno proti njim ter zagovarjamo rajše krepkega, premožnega manjšega posestnika, kmeta.

Ako obadva ravno navedena faktorja kolikor toliko neugodno uplivata na napredek slovenskega kmetijstva, je vendar tretji gotovo najneugodnejši.

Da je res tako, dalo bi se kaj lahko dokazati, vendar opustimo to, kajti dokazovanje bi moralo po politiki dišati; politika pa ne sme in ne bode v „Kmetovalcu“ principijelno nikdar prostora našla. Slovenski uže sam na sebi majhen narod razcepljen je v več držav, še več dežel; to in pa še druge važnejše razmere, zadrževale so ga v splošnem kmetijskem napredku in ga še dandanes zadržujejo. V poslednjih šest in tridesetih letih dospel je slovenski narod pred vsem do narodnih šol, do lepe množine različnih knjig, časnikov; duševno je prav lepo napredoval, vendar v kmetijstvu kaj malo, in to vkljub vsem c. k. kmetijskim družbam, katere nahajamo po slovenskih deželah.

Kmetijske šole, prvi pogoj kmetijskega napredka, kolikor jih je na Slovenskem, ne zadostujejo popolnoma svojemu namenu. Lepa, zelena Štajerska ima kmetijsko šolo v Grotenhofu, vino-in sadjerejsko šolo v Mariboru; strokovnjaško ste menda izvrstno vredjeni, vendar pa ne moreti po vsem uga-jati slovenski mladini, ker podučujejo tam v nemškem jeziku. Koroška, ima tudi svojo kmetijsko šolo, o nji velja tisto, kar o štajerskih. Kranjska si snuje še le kmetijsko šolo, katero bi lahko uže več let imela, ako bi ne bile dotične namere o svojem času vsled katerih koli vzrokov izpodletele. Vino-in sadjerejsko šolo in sicer čisto narodno uže ima, to pa še le drugo leto, torej premalo časa, da bi se uže mogla z vidljivimi uspehi ponašati; povzdiga splošnega kmetijstva pa ne spada v nje delokrog.

Goriški slovenski kmetovalci imajo tudi uže svojo narodno kmetijsko šolo; a dasiravno se nje učiteljsko osebje kot skozi in skozi izvrstno pripoznava, vendar uže šest let samo životari in ne more pokazati dejanskih rezultatov. Ta zeld kesan napredek je zakrivila najbrže napečna osnova. Namesto praktične niže kmetijske šole za odgojo razumnih posestnikov, napravili so štimano srednjo šolo in to

nij po našem mnenju niti razmeram, niti potrebam male goriške deželice primerno.

Tržaški okoličani, slovenski Istrijani so brez vseh kmetijskih šol, na ogerske in italijanske Slovence se še zmisliti ne smemo, oni so v tem oziru med vsemi, kolikor nas je, največi—reveži.

Mezi knjigami, kolikor se jih je za slovenski narod do sedaj spisalo, je naj manj kmetijstvu in njegovemu napredku namenjenih; skoro da jih lahko na prste naštejemo. Koliko jih je pa v resnici od strokovnjakov, izšolanih inkušenih kmetovalcev spisanih? Ako bi hoteli te na prste sešteti, nam je preveč ena sama roka. Žalibog je pa več takih, kateri so nekoliko nemških, ali drugih kmetijskih knjig, časnikov prebrali in znajo slovensko pisati, pa uže mislijo, da so sposobni ali celo poklicani kmetijske knjige pisati in kmetijske časnike uredovati.

Kmetijskih slovenskih časnikov imamo prav malo; koliko pa ti svojemu namenu, pospeševanju kmetijskega napredka, faktično ustrezajo, to soditi nij naša reč in to, kar o njih spregovorimo, naj se ne smatra za obsodbo, ampak le za naše prosto mnenje.

Kakor smo dobre kmetijske šole za prvi pogoj kmetijskemu napredku postavili, postaviti moramo dobre, močno razširjene kmetijske časnike za drugega. Naše slovenske kmetijske časnike pa ne moremo za popolnoma dobre smatrati, in sicer v prvi vrsti zaradi tega ne, ker jih razun enega zadene to, kar smo ravnokar očitati spisateljem kmetijskih knjig in urednikom takih listov, kateri se s kmetijstvom pečajo. Oni imajo večidel gospodarstvo posameznega, priprostega kmeta pred očmi, ne pa vesolno slovensko kmetijstvo, kateremu bi se moralo vendar enkrat zaradi skupnega, splošnega napredovanja načrt odmeriti. V drugi vrsti ne moremo naših kmetijskih časnikov zaradi tega popolnoma dobrih imenovati, ker niso—zopet le omenjenega izvzamemo—strogo kmetijski, ampak z drugo, posebno pa politično tvarino namešani. Kmetijski poduk in politika pa ne gresta v sedajnem času političnega strankarstva nič prav skupaj. Mnogo tudi v resnici dobrega zrna pade vsled tega na nerodovitna tla, ker ga zaduši strankarsko mrzenje in preziranje. Tretjič nij drugače mogoče, kakor da vsi—tukaj nobenega ne izvzamemo—skupno delavnost, katero nam že—v družih ozirih sicer koristne c. k. kmetijske družbe tako zadosti cepijo, in od katere edino smemo pravega napredka v slovenskem kmetijstvu pričakovati, ne le drobijo, ampak prav nemogočo delajo.

Premišljeva vse to se mora nehoté vsakemu rodoljubnemu slovenskemu kmetovalcu potreba slovenskega, od strokovnjakov pisanega in uredovanega časnika za kmetovalce cele slovenske domovine vsiliti. In tak časnik ima biti „Kmetovalec“, katerega prvi list danes častitim slovenskim kmetovalcem podajemo. Najodličnejši slovenski, pa tudi neslovenski kmetijski pisatelji obljubili so nam v „Kmetovalcu“ sodelovati; glavni urednik mu je Jo sip Kristan, pristav na deželni kranjski vino-in sadjerejski šoli na Slapu.

Vsled tega bode „Kmetovalcu“ gotovo mogoče temeljite originalne članke iz vseh kmetijskih strok priobčevati; ti pa se bodo po potrebi in mogočnosti tudi s podobami razjasnovali.

Kakor smo uže zgorej poudarjali, je politika do pičice izključena iz „Kmetovalca“. Razun originalnih kmetijskih člankov posnemal bode pa tudi najzanimivejše članke družih kmetijskih časnikov, slovanskih, nemških, italijanskih, francoskih; donasal bode vsakovrstna izvirna kmetijska poročila iz vseh slovenskih dežel, posebno o delovanju c. k. kmetijskih društev, pa tudi iz drugih dežel, koledarček kmetijskih del vsacega meseca, cene različnih kmetijskih pridelkov vseh glavnih slovenskih mest, različna naznanila. „Kmetovalec“ biti ima toraj po vsem v resnici vseslovenski, ilustriran, kmetijski organ in to z geslom: Vse za napredek kmetijstva na Slovenskem!

Da pa bode mogel svojemu geslu zvest ostati, da mu bode sploh mogoče vzdrževati se, mu je neobhodno potrebna izdatna podpora od strani častitih slovenskih kmetovalcev in prijateljev kmetijstva.

Podpirali ga bodo pa prvi kakor drugi pred vsem, ako se v prav obilnem številu naroče; kajti ilustriran, dvakrat na mesec v tej velikosti in obliki za tri forinte izhajajoč list je gotovo tako poceni, da lahko vsak koj na prvi mah razvidi, da nam nij za dobiček, ampak edino le za stvar. Za to priporočamo vsem prijateljem kmetijskega napredka, naj se nekoliko potrudijo, da se „Kmetovalec“ po vsem Slovenskem kolikor mogoče razširi. Ob enem jih prosimo tudi, naj nam pogostoma pošiljajo od vseh strani poročila o letini in drugih v kmetijstvo segajočih zadevah.

Kmetijski napredek je temelj, na katerem sloni srečnejša naša bodočnost; na ta temelj pokladajmo neutrudljivo in zložno kamen za kamenom, da nam iz sedajne materialne revščine nastane s časom prostorna palača blagostanja, katera bode obsegala celo našo slovensko domovino. V to nam Bog pomagaj!

Kako se z najboljšim uspehom sadno drevje cepi ali požlahtnuje.

Približuje se čas cepljenja ali požlahtnenja sadnega drevja, da, za požlahtnenje v roki, ali za tako imenovano zimsko požlahtnenje v roki, ali za tako imenovano zimsko požlahtnenje v izbi—katero se z veliko koristijo le za jabelka upotrebuje, ne pa tako za druga plemena našega sadja—je uže tukaj. Vsled tega ne bode napečno, ako „Kmetovalec“ uže v prvi svoji številki tudi o požlahtnenju kaj priobči. Požlahtnuje ali cepi se, kakor uže našim kmetovalcem dobro znano, na več načinov; kdaj imamo tako, kdaj drugače cepiti, o tem se moramo ravnati po lastnostih podlag, in cepičev, pa tudi po letnem času, v katerem cepimo. Vse načine popisovati, njih dobre in slabe lastnosti navajati, bilo bi preobširno delo. Od vseh skupaj hočemo le glavne pogoje navesti, od katerih je ravno do-

ber uspeh požlahtnenja odvisen; koj potem pa bomo razpravljali naj boljši način cepljenja s cepiči na sedlanje, ali kakor je navadno, pa ne ravno prav, imenujejo slovenski sadjerejski spisi, cepljenje z nakladom. Da se požlahtnenje dobro obnese, treba: 1. da se izberejo zdravi, krepki, s popolnoma razvitimi popki obdani cepiči, tako tudi 2. zdrave krepke podlage, 3. cepiči naj se režejo, ako mogoče, le na takih drevesih, katera so gledè rašče s polagami zlo enakih razmer 4. cepič naj se, kolikor le mogoče, zloži ali v popolno dotiko dene z enakimi deli podlage, 5. vsa požlahtnenja naj se dobro zavarujejo proti škodljivim vremenskim uplivom. Prve tri pogoje izpolni lahko vsak priprost kmetovalec, sadjerejec; poglavitna reč je, da prav izvoli cepiče in podlage. Kedor hoče pa poslednja dva pogoja izpolniti, mora še posebno poznati pravila, po katerih se cepljenje prav izvršuje. V ta namen treba pa tudi posebnega orodja in druge priprave.

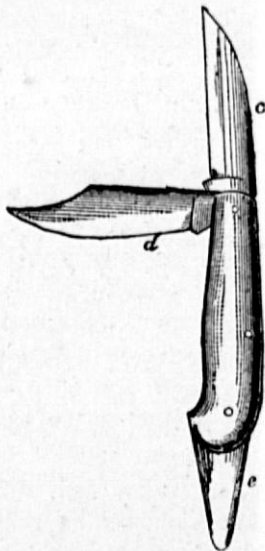
Prvi trije pogoji ostanejo za vse načine cepljenja enaki, prav tako tudi ostala dva, kar smo sicer uže omenili; vendar je pa pri poslednjih dveh jako pomenljiva tudi ročnost in hitrost, s katero ju treba izpolnovati. Gotovo bo namreč zmerom tisti način cepljenja najboljši, kateri gre z najmanjšim trudom in največjo hitrostjo izpod rok, če se tudi uspeh glede sprejemanja podlage s cepičem najboljše obnese.

Za tak način smatramo, kakor smo uže zgoraj rekli, sedlanje,—ako je pravilno izvršeno. Mnogim naših sadjerejcev je sicer uže znano, a nekaterim vendar ne; vsem hočemo pa tudi kaj novega dodati.

Opazili smo uže, da treba za pravilno cepljenje tudi pravega orodja in druge priprave. Za sedlanje potrebno orodje obstoji v pripravnem nožičku, vsa druga priprava pa v primernem vezilu in mazilu. Torej potrebujemo za sedlanje vse to, kar za vse druge načine. Ne da se sicer tajiti, da se lahko z vsakim vrtnarskim nožem požlahtnemo in to po kakršnem si bode načinu, a prav tako smemo trditi, da je od pravega, pripravnega noža odvisna zanesljivost in ne manj tudi lahkost in hitrost požlahtnenja. Na vse to se moramo ozirati, posebno pa v večih drevesnicah. In ravno pri sedlanji, katero štejemo za najboljši požlahtnivalni način med vsemi drugimi, moramo rabiti poseben nožiček, prav za prav posebno ostrino (klinjo), brez katere skoro nij mogoče sedlati. Sicer je pa ta ostrina pripravna tudi za vse druge načine cepljenja, k večjemu za cepljenje v oko (okuliranje) ne, za katero imajo pa vsi novejši, za cepljenje napravljeni nožički še posebno ostrino in zraven tudi posebno koščeno ali roženo zagojzlico, s katero se podlagi lubad odvdiguje. Najboljši taki nožički kolikor glede njih oblike, toliko glede jekla, iz katerega so narejeni, so oni, ki jih izdeluje nožar D i t m a r v Heilbronu na Wirtemberskem. Obliko Ditmarjevih nožičkov posnel je uže marsikateri avstrijski ali tudi Francozki nožar; dobre jekla—ovo nij ne pre krhko ne pre mehko—pa ne more no-

beden doseči. Za to so pa po celem svetu razširjeni, še celo v Ameriko jih pošilja. Prepričani o veliki dobroti Ditmarjevga nožička podamo častitim bralcem „Kmetovalca“ njegovo podobo (Pod. 1.), katera je ravno za polovico manjša, kakor nož sam, njegov popis, kakor tudi priliko si jih ceno omisliti. Vsak, kdor želi tak nožiček kupiti, naj nam to naznani,—on stane blizu 85 soldov—da jih več skupaj naenkrat naročimo. Črka *c* zaznamuje ostrino za sedlanje, imenuje se navadno tudi kopulirna ostrina — *d* ostrino za okuliranje, *e* slonokosteno zagojzlico za okuliranje.

Prestopimo zdaj k sedlanju samemu. Pred vsem opozorimo častite bralce na podobo 2. ter opazimo tudi koj, da se ta način požlahtnenja lahko za najtankejšo, kakor tudi najdebelejšo podlago porabi. Za poslednje ga vendar ne moremo prav priporočati, ker je boljše, da se cepijo prav debele podlage v sklad, uže celo zboljšani sklad, o katerem bomo o priliki kaj več spregovorili.—Črka *B*. pre-

Pod. 1

dočuje nam podlago, katero moramo na primernem gladkem mestu vodoravno odžagati ter pričeliti. Na to pustimo podlago pri miru in pričnemo cepič pripravljati in to tako-le: Najprej poiščemo na mladiki, cepiču, dva popka—oče sa imamo le na ne še dozoreli mladiki ali na poganjku—katera popka sta primerno oddaljena in stojita drug proti drugemu. To najdemo prav lahko. Ko smo tako primerno ležeče popka izbrali, vzamimo celo mladikoa cepič, vodoravno v levo pest tako, da, bo debelejši konec proti prsi obrnen; kazalec leveice položimo na enega in sicer na spodnejšega izbranih popkov pod mladiko tako, da bo ona nanj oprta, palec pa položimo nad mladiko tikoma drugemu zgornjemu popku.

Pod. 2

S kopulirno ostrino zarezimo zdaj celo četrt palca pod zgornjim popkom plitvo, na mladiko navpično zarezo (Pod. 1. d.), nato zarezo koj se eno na prvo navpično, prav dolgo in kolikor mogoče z mladiko ustrično, tako da odpade vsled obeh zarez prav dolgemu nohtu, ali še boljše, ščitku, kakoršnega puščamo očesu pri okuliranji, podobna teršica. Obe zarezi moramo še dvakrat ali trikrat. sploh tolikokrat ponoviti, dokler pridemo s prvo, na mladiko navpično zarezo blizu do zrkla. Tako smo naredili bodočemu cepiču potrebno sedlo *a*. pod. 2.—Ko je sedlo narejeno, nastavimo os (špico) kopulirne ostrine tikoma sedlu in poskusimo z enim samim potezajem, obe pesti na prsa naslanjaje,

še drugo, popolnoma ravno zarezo b. narediti; to zarezo imenujemo stopinjo. Kdor si je v zarezavanji sedla in stopinje potrebno ročnost privadil, bo obe hitro in dobro izvrševal; morda mu bode zadosti, da samo trikrat potegne. Konečno moramo še mladiko nad drugim ali k večjemu tretjim popkom nad sedlom odrezati in sicer tikoma popka in cepič postane tak, kakoršnega kaže A. pod. 2.; zdaj je dovršen. Morda se vtegne komu izmed čast. naših bralcev čudno ali vsaj nejasno dozdevati, zakaj naj pri osnovi sedla in tako tudi stopinje na to pazimo, da naredimo prvo skoro tikoma pod popkom, drugo pa nasproti onemu popku in ne, kakor je skoro splošna navada, tako da ne ostane tikoma nad sedlom popek, ampak morda na nasprotni strani in tudi ne nasproti stopinje, ampak da ostane njeno hrbišče golo. Eno in drugo ima temeljit vzrok: Popek nad sedlom požene, ako se je cepljenje obneslo, krepak poganj, kateri preraste popolnoma uže v prvem letu vsled svojega zdebelenja ono vodoravno ploščico podlage, ki je nastala po odžaganji in to tako, da nij skoro poznati, kde konča podlaga in prične cepič. Popek na hrbišču stopinje puščamo pa zaradi tega, da ostane podlaga tudi po tem še požlahtnjena, če kaka žival, veter ali kaj družega cepič nad sedlom odloži, kar se posebno pri v roki cepljenih podlagah kaj lahko pripeti.

Kedar je cepič pripravljen, lotimo se še podlago do dobrega uravnati in to tako-le:

Najprej pomerimo s cepičevo stopinjo, kako dolgo stopinjo moramo na podlagi vrezati, da se bodete obe popolnoma vjemali. Ko smo to pozvedeli, odrežemo na podlagi, — če smo ročni, — z enim samim potezajem toliko lubada in lesa, da nastane na njej, ako nij zelo debelejša od cepiča, cepičevi popolnoma enaka stopinja. Ker so stopinje enake, mora se cepičeva lubad popolnoma zlagati z lubadom podlage. Zdaj nam ne ostane družega, nego da še oba dela, cepič in podlago, s trdno vezjo ovijemo in nastale rane s primernim mazilom proti škodljivim vremenskim uplivom zavarujemo.

Najboljše vezilo je debeli bombaž, najboljše mazilo pa mrzlo tekoča cepilna smola, katero napravimo tako--le: Pol funta čiste smole raztopimo nad žrjavico; ko je raztopljena, prilijemo ji vedno mešaje dva lota in pol prav močnega spirita in cepilna smola je pripravljena. Tako smolo treba s čopičkom (penzeljom, pinelom) na rane mazati; na zraku se hmalo strdi.

Če je podlaga zelo debelejša od cepiča, to nič ne dè; v tem primerljaji se naredi podlagi širšo stopinjo in zadostuje, da se stopinja cepiča le na eni strani popolnoma zlaga s stopinjo podlage.

Sè sedlanjem požlahtni lahko dobro izurjen sadjerejec do 500 podlag v enem dnevu in če je pravilno ravnal, se mu jih ne bo morda več nego 5 % skazilo.

R. D.

Phylloxera vastatrix.

Spisal St. Bratuš.

V Klosterneurgu decembra meseca 1874.

Žalostno z glavo majaje koraka tukajšni vincar po lepih gričih klosterneuburske okolice videč tu in tam, kakò se lepe mlade trte v dobi, v koji bi ga imele z naj večim upanjem navdajati, neusmiljeno izkopujejo. Nehote se ptujec mimogredè ustavlja ter radoveden poprašuje, kaj to pomenja. Odgovorimo torej v tem slučaju vedoželjnemu, kaj je prebrisanega nemškega vincarja k temu činu prisililo.

K temu ga je primorala mala, prostim očesom nevidna trtna uš (Phylloxera vastatrix), katerej je menda sok plemenite trte jako všeč, le da ga ona ne srka iz grozdja kakor mi, ampak iz trtnih korenin in se toraj globoko v zemlji na vse kraje širi, da do denes nij še bilo mogoče poti najti, po kateri bi mogli požrešno-nenasitljivega vinopivca pregnati, brez da bi se trte same kaj ne poškodovale, ali pa celò uničile.

Poglejmo najprej nekoliko v zgodovino tega sovražnega vinskega tekmeca, kateri "od trte veselo do trte hiti, mēd prvi izpije, peruti razvije, pa k drugi brenči".

Pri različnih vrstah amerikske trte (vitis labrusca) se v Ameriki na trtnem perji merčes nahaja (pemphigus vitisfolii), ki je našej phylloxeri zelo podoben, zarad česar mnogo učenih sklepa, da je phylloxeri prvotni dom Amerika, od koder je z ameriksanskimi trtami v Evropo prišla. Ta izjava se vendar vsestransko ne potrjuje, ker se nahaja dan danes phylloxera v krajih, kder nijso nikdar ameriksanske trte rasle; v nekaterih krajih na Francoskem in v Klosterneurgu bi se vendar skoro sumilo, da se je phylloxera tija iz Amerike zanesla.

Kakor nam dobro znana trtna bolezen (Oidium tucherii), se je tudi phylloxera vastatrix naj prej na britanskih (angleških) otokih uže leta 1850 v Evropi prikazala. Nekoliko let pozneje našli so ta merčes v zapadnem Francoskem (Bordeaux) v vinogradu gospoda Lima, kateremu so več let oprej trte iz Amerike dohajale. 4 leta je gotovo phylloxera v omenjenem vinogradu gospodarila, pa nij nikdo vedel, zakaj se trte tako slabo redè. Še le v petem letu našli so merčes na koreninah, in izvedel se je toraj vzrok njihove slabe rasti. Od tod se je phylloxera proti jugu in jugo-izhodu razširjala in danes se nahaja v Portugalu, v Švici, v nekaterih krajih Nemškega in na Avstrijskem v Klosterneurgu.

Ako nekoliko naravo phylloxerino opazujemo, vidimo, po kakem načinu ta mala živalica tako hitro iz enega kraja v družega priroma in kako zamore trto v kratkem času toliko zadušiti, da komaj živa ostane.

Dolgo časa so mislili, da se ima le z malim merčesi opraviti, ki k svojemu razširjevanju le v nog upotrebljajo, ali precej, ko se je phylloxera v krajih našla, kder ameriksankih trt nikdar nij bilo, in se ted tedaj nij mogla z njimi zanesti, začeli so sumničiti, da se j s pomočjo peruti po zraku širila.

Francozi so prvi krilato phylloxero našli, ki je zamogla visoko v zrak zleteti, in sklepati je, da more s pomočjo vetrov ne le iz enega vinograda v drugega, ampak tudi iz enega kraja v drugega hitro preleteti, kder se po enej sami prav hitro velik zarod naredi. Sprva se je ta izjava neverjetna zdela, ali od meseca septembra t. l. dalje, od kar jo je tudi v Klosterneuburgu gospod D.r prof. Rösler potrdil, se o njej več ne dvomi. Omenjeni gospod je zadnje dni septembra videl, kako so se cele trume merčesov v zrak dvigale, da mu je bilo mogoče s klobukom jih nekoliko vloviti.

Kder se ta perutni merčes ustavi, zaleže po opazovanji gospod Röslerja 4 do 5 jajec, ki so različno velika. V dveh ali treh dnevih se izvalijo iz večih jajec mladiči ženskega, iz malih pa možkega spola, oboji so brez sesalnika (Saugorgan) in ničesa ne uživajo, ampak se kar čredè (parijo).

Precej potem umrje samec in samica zaleže primerno svojej velikosti ene prav veliko jajce, katero celo zimo v miru prebije in spomladi se izvali iz njega mati (Stammutter). Ta zaleže precej zopet 60 do 80 jajec, iz katerih se v treh ali štirih dnevih merčesi izvalijo, ki zopet jajca zaležejo, in tako dalje se v teku leta šestkrat do osemkrat enakomnožno zarodé, različno le, da vsak sledni rod vselej manj jajec zaleže; ali vendar je gospod Rösler še pri zadnjih rodovih meseca septembra naštel 40 do 42 jajec pri eni samici.

Iz tega se lahko vidi, kako hitro se nebrojno število merčesov od ene same matere v kratkem času zarodi. Vsaka živalica, ki se po prvotni materi rodi, ima navadno 3 do 4 tenke bodne cevke, ki dosežajo dve tretjini cele životne dolgoti, v brambo tem cevkeam nosi dalje prav takò dolgo, mesato, meču podobno, po celi dolgoti izvotljeno koritice, v katero idoča one sesalne cevke polaga. Koritice nosi iztegnjeno pod trebuhom takò, da jo v premikanji nič ne zavira. Ko dospe ona na tak kraj trtni koreniki, kder jej je v pobiranje živeža ugoden, iztegne cevke iz koritica in je porine upiraje se z vsemi šestimi nogami in cel život nazaj tiraje, globoko v koreniko. V tem ko iz nje sok srka, položi v kolobaru okolo sebe svoja jajca.

Vsled rane po phylloxeri sè sesalnimi cevkami v koreniko narejene in vsled razpraskanja z nogami oteče mlada korenica in merčes jo tako obda, da je videti phylloxera tako rekoč kakor v enem gnjezdicu vtopljen. Take nepravilne otekline na mladih, tenkih korenikah, navadno rumenkaste barve, so gotova znamenja, da je na njih phylloxera. Taka korenica začne precej gnjiti, po tem jo merčes popusti in se preseli na debelejšo spodnjo koreniko. V takih razmerah, tedaj ne more trta rasti, ker jej ena korenika za drugo pognjuje, popolnoma je pa vendar ne umori, ker v dobrih zemljah se navadno prej, nego zadnje korenike popolnoma pognjujejo, pri prvih zopet mlade, nove korenice prikažejo in trto prav toliko redé, da ne more ne živeti ne umreti.

(Konec prihod.)

DOPISI.

Iz GORICE 12. januarija, (Izv. dop.) (Naše c. k. kmetijsko društvo—občni zbor.) Dne 28. decembra je imelo naše kmetijsko društvo svoj letni občni zbor; deležilo se ga je samo 22 društvenikov. Če se pomisli da šteje društvo 425 udov, je število 22 zbornikov najsijajnejši dokaz društvene zaspanosti. Mi moramo to tem bolj obžalovati, ker stavi sedajna vlada veliko važnost v kmetijska društva in je ima prav za svoje organe, po katerih deli vsako leto obilne podpore v povzdigo našega kmetijstva. Kolikor je dobila naša dežela v preteklih letih podpor od c. k. ministerstva za kmetijstvo na pr. za zarejo drvišč in za vodnjake na Krašu, za živinorejske premije, za dobra živinska plemena, za kletarsko pripravo, katero so dobila vinorejska društva, za povzdigo sirarstva na Tolminskem i. t. d. in celo to, kar je došlo ustanovnega kapitala in pomoči za našo kmetijsko šolo, vse to je deloma izprošilo, deloma priporočilo in sploh posredovalo kmetijsko društvo. Iz poročila kmetijskega ministerstva o njegovem delovanji v dobi od 1. januarija 1869 do 30. junija 1874 posnemamo, da je dobivalo Primorsko vsako leto v primeri k drugim deželam prav obilno državne pomoči, katere so posebno v zadnjih letih visoko narasčale. Leta 1867 je znašala skupna državna podpora za kmetijsko namene na Primorskem 22.119 gold. v letih 1869—1872 je znašala letnih 40 do 42 tisoč gld., leta 1873 pa 52.807 gld., tedaj v šestih letih skupaj nad 243.000 gld. Nadpolovica tega zneska spada na našo deželo in ker ga je večidel posredno po kmetijskem društvu prejela, moramo vsakakor priznati veliko važnost tega društva, katero pa tudi v drugem oziru lahko prav veliko koristi. Zatorej priporočamo pri tej priliki prav gorko našim posestnikom in tudi drugim prijateljem kmetijstva, naj v obilnem številu pristopijo h kmetijskemu društvu.—letnina znaša samo 4 gld.—in naj se marljivo deleže društvenega delovanja. Med 400 in toliko društveniki je zdaj samo kakih 100 Slovencev; ali nij to sramotno za nas? Kaj bi rekli, ako bi se tudi podpore v tej primeri delile: Italijanom tri četrtinke in ena Slovencev? Upili bi na vse grlo, da se nam godi huda krivica. Krivična bi tudi zares bila taka razdelitev, a vendar skoro da zaslužena. Zakaj se malomarno odtezamo delovanju tako važnega društva, katero je v naši sredi, pa je le takrat vidimo in okoli njega moledujemo, kedar darila razpisuje ali podpore deli?—

Toda vrnimo se k občnemu zboru. Prva točka na dnevnem redu je društveni proračun za leto 1875, ki se potrdi brez posebne razprave. Edini razgovor se vname zaradi društvenega italijanskega lista „Atti e Memorie“; „Dottori se namreč pritožuje, da je priobčil članek, v katerem so bili neopravičeni napadi na podvzetje, katero napeljuje vodo na tržiško polje „Agro Monfalconese.“ Claricini pa izrazuje nejevolje, da list zelo neredno izhaja. Na to predlaga prof. Bolle, naj se izvoli poseben odsek, kateri bo del imel nalogo pretresati, kako bi se dal društveni organ uspešno preuravnati. Predlog obvelja in v odsek so izvoljeni gg. prof. Bolle, pl. Claricini, grof. Coronini, dr. Levi in prof. Monà.

Podpredsednik g. Wiljem pl. Ritter naznanja sklep glavnega odbora, po katerem se imajo tiskati in priobčiti spisi zadevajoči novo zemljiščno cenitev. Ker presega dotični strošek 200 gld. in ker se ne more vedeti, koliko se bo za prodane knjige prejelo, prosí, naj zbor ta odborov sklep potrdi.—Zbor privoli.

O drugi točki prebere tajnik račun obsegajoč državne podpore za l. 1873 in pa račun o stroških za svetovno razstavo na Dunaj. Zadnji obsega znamenit znesek nad 900 gold., podeljen učiteljem tukajšnje kmetijske šole kot podpore, da so mogli obiskati razstavo. Te podpore so bile podeljene z naročilom, da ima

vsak učitelj poročati o svojih pozvedbah—a kakor slišimo, je podal do zdaj en sam izmed njih svoje poročilo. Mari spisujejo drugi cele knjige o tem, kar so videli, pozvedeli in se naučili? Radovedni smo. —Oba računa potrdi zbor brez ugovora.

Na to se brez razprave reši tretji predmet dnevnega reda—to je dovoli se udom iz Kobariške okolice, katera obsega vasi Breginj, Kobarid, Dreženca, Idersko, Kreda, Ladri, Livek, Robidišče, Sedlo in Smast, da se ustanoví kot posebni oddelék kmetijskega društva.

Prof. Bolle in Povše priporočata, naj se tudi udom Komenskega okraja dovoli, da bodo imeli samostalni oddelék. Po precej dolgi razpravi obvelja ta predlog in še pri tej seji naznani društvenik Štrekelj, vodja svilorejske postaje na Krasu in jako marljiv društvenik, 14 novih udov iz Komenskega okraja, katere zbor radovoljno sprejme v društveno zvezo.

Del-Torre predlaga, naj se §. 43 duštvenih pravil tako popravi, da bode vsak oddelék kmetijskega društva vsaka tri leta ponovil volitev svojega načelnika.

S tem predlogom so vsi navzočni zadovoljni, a praviloma se mora izročiti v pretres pravnemu odseku glavnega odbora. Nadejamo se pa, da pride v prihodnjem občnem zboru na dnevni red in da bode tudi sprejet, ker so v e č n i predsedniki—posebno malomarni—ovira društvenemu napredovanju.

Po predlogu dra Levi-ja sklene zbor to resolucijo: 1. „Zbor izreka željo, da bi oddelki glavnega odbora redno poročali konec vsacega leta o svojem delovanju.“—2. Naj bi društveno predsedništvo za to skrbelo, da pride pri vsakem zboru kako važno kmetijsko vprašanje v razpravo.

Predsednik opazuje, da bi se bilo imelo pri današnjem zboru razpravljati vprašanje zaradi kolonskih pogo d e b; toda ker nij še glavni odbor svoje dotične naloge izvršil,—pride ta stvar o drugi priliki na vrsto.—S tem je končalo zborovanje—kateremu se sploh ne more očitati prevelike živahnosti.

E. Kl.

Razne kmetijske vesti.

Svarilo visokega kmetijskega ministerstva zoper razširjanje in zatrositev kmetijstvu zelo škodljivih merčesov. Z ozirom na nevarnost, da se mnogovrstni škodljivi žužki iz ptujih dežel v našo cesarstvo ne zatrosijo, je visoko kmet. ministerstvo vsem kmetijskim šolam in družbam svarilo in poduči poslalo, kako bi te zamogle pred „krompirjevim žužkom, slivnim rilčkarjem in krvavo ušjo“, obvarovati.

V severni Ameriki se je pokazal krompirjev hrošč (keber *Doryphora decem lineata*) koji se vedno pomnožuje in poljedelstvu silno škoduje. Njegove gosence pojejo popolnoma krompirjevo perje, tako da rastlina usahne. On se pomiče iz severne Amerike proti Evropi zelo hitro in tudi mi to nadlego pričakovati moramo, ako se je z naj večjo pozornostjo ne obranimo. Iz Amerike pride več ladij, ki niso vsega tam nakupljenega krompirja na morji porabile in ta se potem v Evropi prodaja; tudi se zemljo, koja se krompirja drži, se zamore ta škodljivi merčes k nam zatrositi. Posebno pa se svari pred nakupovanjem ameriškega krompirja, po katerem bi se ta mrčes zelo lahko v naše kraje zatrozil.

Drugi sovražnik, ki se v severni Ameriki v nezasišani množini nahaja, je slivni rilčkar (*bonotrachelus nenuphar*). Črv tega žužka navrti drevesno sadje; sadje odpade in s tem je vsa letina uničena. Ker posebno koščičasto (speško) sadje ljubi, v novjšem času se pa velike posebnosti mladih breskovih dreves iz Amerike v Evropo pripelje in poproda, se svari ne le pred kupovanjem breskev, ampak tudi pred nakupovanjem vseh onih sadnih dreves, katere škodljivi hrošč ne zaničuje.

Že v začetku tega stoletja je prišla krvava uš (Aphi-

salix Schizoneura lanigera) iz Amerike v Evropo in se od takrat na Angleškem, Francoskem in Nemškem tako pomnožila, da se nam je nje čez vse bati. Odsvetuje se posebno iz Virtemberskega sadno drevje naročevati in kupovati, kder je ta uš že vdomačena. Krvava uš ljubi le jabelčno drevje in je uničuje.

Prihodnjič popis s podobami krvave uši.

Kako treba ravnanj, da se žito pod snegom ne zaduši in ne segojije? Letos je palo sploh precej snega in morebiti na nekaterih krajih tudi na nezmrzneno zemljo. Žito se v taki mehki zemlji pod snegom zaduši in gnije. To gnijenje se pa vrši še hitreje, ako se na površji snega skorja naredi; ta brani zraku do žita in tako se lahko uže v malih dneh žitu velika škoda godi. Zelo občutljiva je repica (ogersica) pod skorjastim debelim snegom. Da se žito, posebno pa repica, zadušenja obvaruje, treba je samo lukinje napraviti, da zamore skozi sneg zrak do žita ali do repice. To se najhitreje in najceneje tako doseže: Živina se pelje na vrvi (štrikih) gori in doli po njivi in sicer tako, da je med eno živalijo in drugo seženj prostora. Naj boljša za to delo je goveja živina. Kedar in kolikokrat se mora to ponavljati? Vselej, kadar je sneg skorjo dobil in se je bati, da bi sneg dolgo časa tako ležal; posebno dobro je pa takrat, kedar je zemlja pod skorjastim snegom nezmrznena. Velikokrat pade na strdeni sneg še vnovič nekoliko palcev debel sneg; v tem slučaju sta žito ali repica prav popolnoma od zraka ločena in treba precej to skorjo (škraljup) predreti. To bi se moralo tolikokrat ponavljati, kolikorkrat se skorja vnovič naredi, posebno pa se ne sme tega dela opustiti, kadar nij zemlja pod snegom zmrznila. To priporočamo po lastni skušnji.

Kako se delalna živina obvaruje žuljev, katere prizadevajo komati ali leseni jarmi, naj tukaj prav po ceni in po lastni skušnji svetujemo.

Žulje zakrivijo pri delalni živini komati ali jarmi, posebno pri deževnem ali meglenem vremenu. Vsak deževni ali megleni dan naj se volu vrat, kder bi se imel žulj narediti, z navadnim žganjem pomoči in potem z mijlom (žajfo) namaže. Če vol celi dan v dežji dela, treba to o poludne ponoviti. Vsak tak deževni delavnik zvečer naj se pa vrat malo s trpentinom namaže. Kdor tako ravna, lahko brez vse skrbi v vsakem dežji z živino dela in nij se mu bati, da postane živina žuljeva.

Kervaveče rane, ki nastanejo po komatih, jarmih ali udarcih, se dajo hitro in brez vse nevarnosti zaceliti s prešičjo žolčo, kolikor je žolč stareja, toliko hitreje se rane zacelijo. Mokra cunjica se na dan 3 do 6 krat z žolčo zmoči in na rano položi. Ker ima vsak kmet po 2 ali več prešičev za domačo porabo, naj si spravi njih žolč, koja se da več let prav dobro shraniti.

Straniščem (sekretom) smrad odvzeti. Na vinstveni šoli na Slapu je peč za kruh blizu straniščne-ge žrela; dva duška peljeta iz nje dim med omenjeno pečjo in straniščem v dimnik. Da nijsta dobro z mavto zamazana, se vidi iz tega, ker se pri vsaki peki nekoliko dima po žrelu v prvo nadstropje prikadi in ker je tudi vročina občutljiva. Vsled tega je pa stranišče brez vsega duha in le redkokrat, kadar dolgo časa kruh ne pekó, je nekoliko smradu, pa prav malo. Ali bi ne bilo dobro to tudi drugod poskusiti?

Častitim bralcem „Kmetovalca.“ Miši so v nekaterih letinah vsem rastlinam posebno pa žitu in detelji zelo škodljive. Dandanašnji čujemo več nasvetov, kako bi se mogle miši uničiti, a nij se še našel pripomoček, s katerim bi se zamoglo popolnoma in hitro brez velikih stroškov to škodljivo živalico pokončati. Na Ogerskem je bilo leta 1873 v nekaterih komi-

tatih žito popolnoma uničeno. Naj bi razumni posestniki in častiti gospodje duhovniki, ki so po celem Slovenskem med kmetovalci naseljeni, blagovolili sredstva, s kojimi se v dotičnih krajih miši preganjajo, podpisnemu naznaniti, morda se združenimi močmi in nasveti vendar kaj izdatnega iztaknejo zoper to škodljivo. Pri srednjih Gamelnah in med Vraščico imajo po luknjicah postavljene lesene pasti, a njih naprava mi je neznana. Kdo mi more o njej poročati? Kristan.

Kmetijska opravila v januariju.

V vinogradih in kletih: Gnojenje vinogradov naj se vrši pri ne mokrem vremenu. Trte se zemljajo in jarki (grape) trebijo. Prekopavanje za nove vinograde se z vso silo vrši. Koli se pripravljajo in špičijo. Zadnji čas za presnemanje mladih vin, in po presnetji se kipele (vrelne) vehe z navadnimi nadomestijo. Stara vina se v četrto presnemajo in zalivajo.

Doma: Zemlja se pripravlja, kar se je čez leto za mešani gnoj potrebuje. Krompir, repa, korenje in pesa se prebira. Za žetev se narejajo poresla iz škupe ali iz paluda. Drva se cepijo in žagajo. Škupa se reže. Beke se porezujejo in čistijo. Žito se čisti in za spomladansko setev pripravlja. Vse pokvarjeno orodje se mora popraviti. Ženske naj pridno predejo. Sadnemu drevju se gnoji in skorja postrže. Meje se prikrajšujejo.

Na polji: Strjen sneg nad žitom se gazi. Gnoj se na njive izvažuje. Snežnica se mora od njiv odcejati. Na senožitih se grabni trebijo in grmovje izsekuje.

V hlevu: Hlevna vrata se morajo dobro zapirati, o poludne o solnčnih dneh se zračijo, živina se nesme z mrzlo vodo napajati. Dobro se mora v hlevih nastiljati in dobro gnoj v hlevu z gipsom štipati, da se škodljivi plini (gazi) ne delajo,

(Presodba kmetijskih knjig.) Vpreteklem letu je na svetlo prišla „Knjižica za kmeta“, katero izdaja gosp. vitez pl. Gutmansthal-Benvenuti. Prvi zvezek „Sadjoreja“ je spisal po lastnih skušnjah in najboljših virih g. učitelj Dragotin Ferdinand Ripšl. Knjižica je majhna, ne prav brez vsega zrna, v obče nam pa nje obsežek zopet dokazuje, da hoče na Slovenskem marsikdo kmetijski literat biti, da ima le o kmetijstvu, kakor Nemeec pravi, „einen blauen Dunst.“

Jahrbuch der k. k. Seidenbau-Versuchsstation in Görz, sestavi Ivan Bolle, začasni vodja c. k. svilorejskega poskuševališča. Za svilorejce jako zanimiva in z veliko marljivostjo izdelana knjiga je razdeljena v dva dela. Prvi popisuje in razlaga poskušnje v sviloreji, ki so se dognale na tukajšnjem poskuševališči, drugi pa pisateljeve znanstvene preiskave o raznih boleznih sviloprejk in o nekaterih fizioloških prikaznih na istih. G. Bolle se izkazuje v tem letniku pravega svilorejskega strokovnjaka; celo v Berlinu izhajajoča „Deutsche Landwirthschaftliche Presse“, prištevava knjigo najznamenitejšim izdelkom na svilorejskem polji.

Isti pisatelj je spisal tudi knjižico „Bolezni sviloprejk“, katero je goriško c. k. kmetijsko društvo v slovenskem prevodu razposlalo vsem našim županstvom na Goriškem. Delce je prav dobro in podučljivo, samo prevod nij v duhu našega jezika, še manje pa popularno spisan. Kedor hoče poduke dajati, mora skrbeti, da bodo razumljivi.

Listnica uredništva.

Gospod Hitz v Polubinu. Prejeli, za današnji list, žalibog, prepozno. Lepa hvala in priporočamo se za naprej.—Gospod Bl. Pernišek: Prihodnjič.

Gospodu B. P. vaše žgance smo porabili za kuretino, izvrstna piča. Srčni pozdrav in hvala.
Gospod S. B. v Klosterneuburgu: pričakujem na moje pismo odgovora. R. D.

Cenik žit pretekli teden	Pšenica		Rež		Ječmen		Oves		Ajda		Turšica		Proso		Krompir		Seno		Slama	
	g.	k.	g.	k.	g.	k.	g.	k.	g.	k.	g.	k.	g.	k.	g.	k.	g.	k.	g.	k.
Ljubljani	5	3	40	2	90	2	20	2	10	3	40	3	30	2	20	1	20			
Trstu	6	30					2	65			3	62								
Gorici	7	3	30				2	80			3	40			2	50	1	10		80
Kranji	5	10	3	40			2						3	10	2	30	1	40		
Novomestu	4	70	3	80	3	70	1	80	2	60	3	40			2	30	1	20		
Mariboru	4	50	3	80	3	60	2	20	2	70	3	10	3	70	2		1	90		
Ptuji	4	50	3	40	3	10	2	50	2	40	2	60			1	80	2			

„Weinlaube“

ilustrovan časopis za trtoreje in kletarstvo, izdavan od A. W. barona Babo, vrdovan od D.r A. Zuchristan, sedmi tečaj. Naročnina: za celo leto 6, za pol leta 3 fl. Celetni p. t. naročniki dobijo bresplačno

Weinbau-Kalender 1875.

med drugimi podučnimi članki se nahaja obširno razpravljanje o Phylloxeri vastatrix (trtni uši). Cena koledarju samemu s prosto poštnino je 33 kr.

Ilustrovan katalog

vedne razstave vinorejskega in kletarskega orodja (120 podob) na zahtevanje zastonj. Popraševanja, naročnine in denarni zneski (po poštni nakaznici za časopise in koledarje) naj se pošiljajo na administracijo „Weinlaube“ v Klosterneuburg pri Dunaju.

„Kmetovalec“, bode prihodnjič redno izhajal, kakor na prvi strani napovedano. Naročnina naj se blagovoljno pošilja Viktorju Dolencu, lastniku „Soče“ v Gorici, rokopisi pa Josipu Kristanu pristavu na vinorejski šoli na Slapu, pošta Vipava..